

שני מכתבים בעניין היחס ליום העצמאות: רא"מ בלוך ור"י הוטנר זצ"ל

א. מכתב מאת הרב אליהו מאיר בלוך זצ"ל

הגאון רבי אליהו מאיר בלוך זצ"ל (תרנ"ה-תשט"ו) היה מייסדה וראשה של ישיבת טלז בקליבלנד, ארה"ב, וממנהיגי אגודת ישראל. המכתב דלהלן נדפס במהדורה הראשונה של הספר 'מצוות השלום' לרי"ד הלוי עפשטיין (ניו יורק תשל"ל, עמ' 605-607), אך הושמט במהדורות הבאות (ניו יורק תשמ"ז ואילך). בסוף ההקדמה למהדורה השנייה רומז הרי"ד עפשטיין שנאלץ להוציא מכתב זה מספרו שכן טרם איכשר דרא: 'בשטף החיים הנחפזים של תקופתנו נולדו ונתחדשו, למיני הופעתו של הספר זה כחמש עשרה שנה והיעלמו המהיר משוק הספרים, כמה בעיות בתחום יחסי יחיד וציבור המחייבות להוסיף על הספר מילואים; ואולם טרם איכשר שעתא **עד שנאלצנו גם לקצץ בכנפיו ולמעט מדמותו**, בציפייה להרמת קרנם של אהבה ושלום בישראל בביאת גואל צדק בב"א... לשם הקיצור השמטתי את הפסקאות שעוסקות בפרטי מסיבת יום העצמאות המשותפת לאגו"י ולמזרחי, שבעקבותיה כתב מר אולמן מכתב תמיחה לגרא"מ בלוך, עליו השיב הרב במכתב זה. כמו כן הוספתי פיסוק ופתחתי ראשי תיבות.

אני מודה לידידי, ת"ח החפץ בעילום שמו, על הפניית תשומת לבי למכתב חשוב זה.

בע"ה, יום א' פרשת בחקתי [=י"ג אייר] תשי"ד לפ"ק

ידידי הנעלה מר דוד אולמאן נ"י שלו' וברכה נצח!

ראשית אביע לו תודה על פנייתו אלי לבקש ביאורים בעניין חג העצמאות, מבלי לדון ולבקר מרחוק.

ועתה אשיבו בעניין הנ"ל דבר ברור:

...יש לברר שאלות דלהלן: 1. אם יום העצמאות יש לו ערך שראוי להתבונן בו ולהביע השקפת היהדות החרדית עליו. 2. אם ראוי הוא לחגיגות והבעת שביעות רצון בזה. 3. אם ראוי לחברי אגודת ישראל לבוא בקשר עם חברי המזרחי באופן אם אפשר להם להביע השקפתם, ומה גם להשפיע על אחרים, שיתנהג הדבר לפי רוח אגו"י.

לענ"ד יש להשיב על שאלות אלו כדלהלן:

1. עצמאות ישראל והקמת המדינה הרי זה מאורע חשוב בחיי עמנו, וכדאי שחברי אגו"י ישתמשו, כשיש אפשרות להביע את דעתם והשקפתם לפני אספת רבתי עם, למען השפיע עליהם מרוח האגודה, ולהסיר עיקשות פה ולזות שפתיים הנפוצות על אגו"י.

2. לדעתי, למרות כל הליקויים והמגרעות שבהנהגת מדינת ישראל, עצם קיומה שנתהווה ע"י ניסים גלויים יש לו חשיבות, שצריכים אנחנו להתייחס לו בהכרה ובשביעות רצון. והכרה זו צריכים אנו להביע קבל עם משני טעמים: חדא, כי האמת צריכה להיאמר ולהתגלות. ושנית, למען ידעו הכל ויכירו כי מלחמתנו נגד ממשלת ישראל אינה מכוונת נגד עצם קיומה של המדינה.

3. ההשתתפות עם המזרחי באופן שאגו"י חופשית להוציא לפועל את השקפותיה הוכרה לדבר נכון ע"י הקמת החזית הדתית, ושאגודת ישראל נכונה מיד לחדשה. אמנם ידעתי כי מחולקים אנחנו עם המזרחי בעיקרי אמונה, ובשום אופן אין דעותינו מכוונות, ומזה יוצא כמובן כי גם במעשינו והנהגותינו אנחנו מחולקים; אך אע"פ כן ישנם עניינים רבים שיכולים אנחנו לעשותם ביחד, ולחזק ע"י זה את כוחה של היהדות החרדית והשפעתה על חיי העם.

...בכלל, כבר הבעתי את השקפתי כי הרבה איבדנו ע"י זה שנמנענו מלהכיר בדברים נכונים, בשביל שהחופשים ומשמשיהם המזרחיים דוגלים בהם כדי לחזק ע"י זה את דעותיהם הכוזבות. לדעתי לא מצאו השקפותינו הד בלבנות הקהל הרחב לא בשביל עמדתנו הנכונה נגד הדעות הכוזבות - אלא בשביל עמדתנו השלילית נגד הדברים הנכונים, כמו לימוד התנ"ך, לשון הקודש וארץ ישראל. הקהל אינו יכול להבין את חששותינו. ואדרבה, כשאנו מדגישים את עמדתנו החיובית להקורטוב של אמת אשר ביד החופשים, ולוחמים נגד השקר שלהם, יבין הקהל אותנו.

גם זאת עלי להביע, כי הנהגתנו זו לא נתחדשה בשנים האחרונות תחת רוח חיי אמריקא. כך הייתה הנהגתנו גם כן בליטא, למרות שכמו אז כן עתה הננו קנאים גמורים בנוגע למה שהוא ח"ו שלא לפי רוח התורה, ולא נסוגונו אחור מפני רדיפות והשמצות, ופעמים גם סבלנו צער ונזק רב לנו ולישיבה הקדושה.

ובזה הנני ידידו מוקירו, מברכו מלב ונפש,

אליהו מאיר בלאך

ב. מכתב מאת הרב יהושע הוטנר זצ"ל

הרב הוטנר זצ"ל (תרע"א-תשס"ט), תלמיד החפץ חיים והגר"ש שקאפ זצ"ל, שימש כיובל שנים כמנהל יד הרב הרצוג וכל המפעלים התורניים-ספרותיים שחסו תחת כנפיה. בכ"ה באלול תשנ"ה כתב מכתב לאחד ממכריו, ובו סיפר לו על ניסי מלחמת השחרור בירושלים והטעים לו את חשיבות הקמת המדינה. המכתב משום-מה לא נשלח בסופו של דבר, ובמקומו נשלח בערב ר"ח שבט תשנ"ו נוסח אחר, קצר יותר. כמה משפטים שנמצאים במכתב השני ולא בראשון הוספתי במקום המתאים בתוך סוגריים מרובעים, כמה משפטים שאין כאן מקומם הושמטו, ונוספו תיקוני לשון ופיסוק קלים.

אני מודה לידיד יקר שמסר לי צילומים של המכתבים האלו.

ב"ה, כ"ה באלול תשנ"ה

למכובדנו הנעלה בתו"י וכל מדה תפארה מו"ה...

שלום וברכת השנים וכוח"ט לו ולכל הנלווים אליו.

...מאז פטירת ראש הישיבה ומייסדה של ישיבת פוניביז', הגאון הנודע רי"ש כהנמן זצ"ל, עלו לראשי המדברים מתנגדי יום העצמאות. אעפ"כ הרי ידוע לנו כי צוואתו של מרן הגאון ר' יוסף כהנמן להעלות דגל מדינת ישראל ביום העצמאות על בנין הישיבה נשמרת עד היום הזה...

ולגופו של דבר, היש ספק בדבר, שהיה אז בכל שנת תש"ח, ובייחוד בחודשי הקיץ של אותה שנה, נס גדול, מתמשך ורצוף, עצום, של הצלת עם ישראל וארץ ישראל בצורה שאי אפשר עדיין להבינה עד היום הזה? [מי שישב אז בקיץ תש"ח בירושלים הרגיש היטב את הפצצות העפות לכל צד של הלגיון, וסכנת כיבושה של העיר, וסכנת הריגת שבוייה ע"י המצרים והלגיונרים גם יחד, שכמה ימים קודם לכן הרגו כמה מאות שבויים שנכנעו להם בגוש עציון]. היינו לא רק מעטים נגד רבים, אלא יישוב קטן של פחות ממיליון נפש עם כמה מאות רובים, שלחם נגד 6 מדינות של 100 מיליון ערבים עם צבאות גדולים ועם אווירונים וטנקים, ולנו לא היה בהתחלה כמעט ולא כלום, שקמו לבלענו חיים ולזרוק אותנו לים. [ואמריקה "שלנו" הכריזה אמברגו נגדנו, ואסרה למכור לנו אף רובה אחד. והישועה באה באופן ניסי, לכל מי שרוצה לראות נכוחה, שהקב"ה יעץ לסטאלין, שהיה היטלריסט לא פחות מהיטלר ימ"ש כפי שהוכח במשפט הרופאים שלו בשנת 1953, שישלח לנו נשק ע"י הצ'כים.]

והקב"ה הפך את הצרה לישועה, ואויבינו ברחו על נפשם. ושוב קרה הנס בתשט"ז ותשכ"ז ביתר שאת ועוז. כלום ישנו יהודי בר דעת, אפילו עם ברק קטן של אמונה פשוטה מבלי לערב פוליטיקה, שלא יודה בנס הגלוי לכל העמים, אלא אם כן שם מסווה כפול שמונה על פניו ומסרבר לראות את המציאות? [האפשר ומותר להסתמא בשתי עיניים ולא לראות את נס ההצלה באותו קיץ תש"ח והחורף שלפניו, רק משום שהרבי מסאטמר ע"ה החליט כי כל פגיעה והרג ביהודים הוא מעשה הקב"ה, וכל ישועה והצלה ליהודים, כמו במלחמת ששת הימים וכיו"ב, זה מעשה שטן דווקא!]

כי לאמיתו של דבר נס יום העצמאות תש"ח ונס הצלת תש"ח הם ניסים לדורות **ההצלת התורה והעם** אף כי רוב השרים לוחמים נגד התורה, כפי שאוכיח להלן.

אכן ראינו נס רוחני ותורני כפול ומכופל ובלתי מובן לגמרי, כי למרות ממשלת הכפירה, עם החינוך הכפרני של רוב ילדי ישראל בארץ ישראל, עלתה היהדות הדתית והחרדית והתורנית בכמות ואיכות פי עשר ומעלה מאז יום העצמאות הראשון, בזמן שהעלייה באוכלוסין עלתה רק פי חמש בלבד ואף פחות. ולא עוד, אלא כמות בני תורה פעילים בלימוד ובפעולה תורנית אחרת, בישיבות ומוסדות חינוך תורניים מעולים, לגברים ונשים, יחד עם פיתוח ספרות תורנית רחבה בהלכה ומחשבת היהדות, עלתה פי כמה ממה שהיה לנו בפולין וליטא וגרמניה גם יחד לפני השואה, וכאשר יענו ויאבקו נגד התורה והדת - משמאל, כן תפרוץ התורה והדת פי כמה - מימין, והסך הכל הוא ניצחון התורה של העם בישראל ובארץ ישראל ע"י מדינת הממשלה הכפרנית, אף כי כוונתם היא להיפך! האיך זה הנס הגדול ביותר?! אלא שבכדי לראותו צריכים להתבונן היטב היטב, כי בלי התבוננות מעמיקה רואים רק את ההיפך ר"ל, ולנהל את מלחמת ד' בחכמה רבה, 'כי יראת ד' היא חכמה' כתוב. ובכדי לנהל אותה בהצלחה אי אפשר ע"י קלי דעת וצמצום המחשבה, כי 'יראת ד' היא חכמה' גדולה מאוד מאוד, ואיש בער לא ידענה, ולא יבין איך להצליח בה...

ואחתום במה שהתחלתי, בברכת כתיבה וחתימה טובה לכב' ולכל הנלווים אליו וכל בני משפחתכם הרוממה לחיים טובים ולשלום, ולישועה לכלל ישראל לארץ ישראל ולמדינת ישראל.

בידידות ויקר,

יהושע הוטנר